

Građevinski fakultet Osijek
Zavod za arhitekturu i urbanizam

Izvjешće s terenske nastave

VRIJEME: 08.svibanj 2014. godine
LOKACIJA: Ilok, Iločki podrumi d.d.
GRUPA: prediplomski studij, kolegij Prostorno planiranje i uvod u urbanizam (13 studenata)
diplomski studij, kolegij Arhitektura industrijskih zgrada (33 studenata)
VODITELJI: izv. prof. dr.sc. Sanja Lončar-Vicković
doc.dr.sc. Dina Stober
KONTAKT OSOBA: Vesna Štajner, voditelj turizma

Dana 08.svibnja 2014. godine održana je nastava na preddiplomskom i diplomskom studiju građevinarstva van prostorija Građevinskog fakulteta Osijek. Terenska nastava je organizirana na području općine Ilok, u vremenu od 12 00 do 18 00 sati te je planiran prijevoz autobusom za 46 studenata i 2 nastavnika.

Tijek putovanja i nastave:

12 00 - 13 30: prijevoz autobusom do Iloka

13 30 – 14 00 Vinarija Iločki podrumi d.d.; obilazak pogona proizvodnje vina uz stručno vodstvo enologinje

14 00 – 15 00 Stari podrum; obilazak dva nivoa starih podruma iz 15. stoljeća uz stručno vodstvo voditelja turizma

15 00 – 15 30 Ilok; vožnja turističkim vlakom kroz grad Ilok uz stručno vodstvo voditelja turizma

15 30 – 16 00 vinogorje Vukovo; obilazak vinogorja, posjet vidikovcu

16 00 – 16 30 Principovac; obilazak turističkog kompleksa uz stručno vodstvo voditelja turizma, odmor

16 30 – 18 00 povratak autobusom do Osijeka

Izvadak iz PROSTORNOG PLANA UREĐENJA GRADA ILOKA:

Prostor Grada Iloka s tri strane određuje državna granica, a sa zapadne strane Grad graniči s Općinom Lovas. Po površini je Grad Ilok najveća jedinica lokalne samouprave u Vukovarsko srijemskoj Županiji. Površine je 130 km², a prema popisu stanovništva 2001. godine imao je 8351 stanovnika, koji su živjeli u statistički promatrano četiri naselja: Bapska, Ilok, Mohovo i Šarengrad.

Gustoća naseljenosti Grada Iloka iznosila 64,4 st/km² 2001. godine (1991. godine 76 st/ha).

Grad Ilok zauzima 5,3 % površine Županije, a stanovništvo Grada sudjeluje s 3,6 % u broju stanovnika Županije. Slika krajobraza Iloka je visoko vrijedna. Veduta Starog grada i franjevačkog samostana nad Dunavom su jedinstveni u hrvatskom Podunavlju i tema su brojnih umjetničkih radova. Ilok je kao povijesna i krajobrazna cjelina jedinstvena turistička atrakcija. U ruralnim prostorima prisutan je tip gradnje duž prometnica i dolova koje čine potoci pritoke Dunava, gradnje koja se prilagođava reljefu. Ističe se naselje Bapska planiranog ortogonalnog tipa gradnje ulica. Standardna oblikovna i funkcionalna rješenja stambenih zgrada bez izraženih ambijentalnih karakteristika postupno mijenjaju tradicijski način građenja i time se postupno gubi identitet naselja.

U smislu očuvanja krajobrazne cjelovitosti, a osobito cjelovitosti slike naselja, ograničava se građenje duž državnih i županijskih cesta, građenje koje teži povezati građevna područja susjednih naselja. Zaštitu krajobraza moglo bi ugroziti građenje pomoćnih građevina za potrebe vinogradarstva koje se

koriste i kao kuće za odmor te u tom smislu treba provoditi pojačane mjere nadzora. Krajobraz je još uvijek očuvan i nisu vidljiva veća narušavanja prirodne cjelovitosti disperznim građenjem dijelom i zahvaljujući šumama i visokom zelenilu. Kulturno nasljeđe na području Grada Iloka je nedovoljno istraženo i prezentirano javnosti. O značenju i postojanju kulturnog nasljeđa brojni su povijesni izvori iz kojih je vidljiva duga tradicija življenja u ovom prostoru. Na području Grada Iloka nisu zaštićene seoske cjeline premda neki njihovi dijelovi imaju naglašenu ambijentalnu vrijednost. U režimu zaštite, preventivne zaštite ili prijedlogu za zaštitu su pojedinačne građevine.

Nastava na otvorenom je obuhvatila dva kolegija; kolegij Prostorno planiranje i uvod u urbanizam na preddiplomskom studiju te kolegij Arhitektura industrijskih zgrada na diplomskom studiju. Na nastavi su ostvareni slijedeći obrazovni ciljevi:

Prostorno planiranje i uvod u urbanizam (prisutno 8 studenata)

- a) Tijekom obilaska pogona vinarije studenti su na razini urbanističkog planiranja vidjeli primjer lociranja, obuhvata i organizacije industrijske namjene u naselju te su kroz stručno vodstvo upoznati sa značenjem industrijske proizvodnje za gospodarstvo naselja (kapacitet proizvodnje, broj zaposlenih, prostorni zahtjevi).
- b) Studenti su se tijekom obilaska naselja Ilok kroz stručno vodstvo upoznali s povijesnim razvojem naselja Ilok, strukturom stanovništva i prostornim problemima („pražnjenje centra“, odljev centralnih sadržaja, nezaposlenost stanovništva).
- c) Obilaskom turističkih sadržaja vezanih uz Iločke podume d.d. – Stari podrum i Principovac – studenti su na primjerima vidjeli kako se vrijednost graditeljske baštine koristi u svrhu promocije, stvaranja identiteta, u gospodarsku svrhu – turizam no ujedno ima i funkcionalnu namjenu kao najjači zaštitar povijesnog prostora.
- d) Vožnja turističkim vlakom kroz Ekonomiju Iločkih podruma d.d. u vinogorju Vukovo, zaustavljanje na vidikovcu vinogorja Vukovo te dolazak na Principovac ukazao je studentima na integraciju sadržaja vezanih za proizvodnju, turizam, proširenje djelatnosti kao i osvijestio kako kvalitete krajolika mogu biti prednost i funkcija.

Arhitektura industrijskih zgrada (prisutno 27 studenata)

- a) Studenti su na primjeru Iločkih podruma d.d. kroz obilazak novog pogona vidjeli ukupne prostorne potrebe za projektiranje vinarije. Stručno vodstvo enologa obuhvatilo je tehnologiju proizvodnje kao i obrazlaganje prostornih potreba. Studenti su uz stručno vodstvo vidjeli tijekom proizvodnje vina, opremu potrebu za proizvodnju, uporabne prostore oko opreme i dimenzije komunikacija.
- b) Obilaskom Starog podruma iz 15. stoljeća studenti su kroz stručno vodstvo upoznati s funkcijama koje ovaj prostor kontinuirano ima (odležavanje bijelih i crvenih vina, arhiviranje vina) kao i novih funkcija koje je preuzeo (turistički obilazak, prezentacija, identitet). Studenti su vidjeli povijesnu, napuštenu tehnologiju proizvodnje koja je u vrijeme obitelji Odescalchi bila inovacija, a danas je turistički sadržaj.
- c) Obilaskom naselja Ilok turističkim vlakom uz stručno vodstvo, studenti su upoznati s povijesnim razvojem naselja Ilok i značenjem vinarske industrije za grad. Stručno vodstvo razlagalo je i pojašnjavalo razvoj prometnica koje povezuju Ilok, granične prijelaze i vinogorja oko Iloka. Vožnja kroz ekonomiju vinogorja Vukovo ukazala je studentima na mogućnost iskorištavanja postojećih prostornih kapaciteta (stari objekt) te način pridruživanja novih prostornih oblika (rasadnici, staklenici, plastenici, prostori za poljoprivredne eksperimente).
- d) Vidikovac Vukovo i obnova ljetnikovca Principovac ukazala su studentima kako industrijska proizvodnja može biti dio šireg gospodarskog koncepta u koji je integriran turizam, odmor, smještajni kapaciteti, golf i drugi sportski sadržaji.

Vinarija Iločki podrumi d.d.

Stari podrum

Vožnja vlakom kroz Ilok

Vidikovac Vukovo

Principovac

Zahvaljujemo Građevinskom fakultetu Osijek za financijsku podršku terenskoj nastavi!

doc.dr.sc. Dina Stober